

Ukrajina – emigrace a vysídlení v minulosti a současnosti | Migrace ve světě: data - historie - politika | bpb.de

[bpb.de/themen/migration-integration/laenderprofile/english-version-country-profiles/510002/ukraine-emigration-and-displacement-in-past-and-present](https://www.bpb.de/themen/migration-integration/laenderprofile/english-version-country-profiles/510002/ukraine-emigration-and-displacement-in-past-and-present)

Ukrajina prošla více krizemi než většina ostatních republik bývalého SSSR. Od rozpadu sovětského bloku je rozlohou druhou největší evropskou zemí. Zatímco se země od té doby snažila stát se fungujícím demokratickým státem s konkurenceschopnou ekonomikou integrovanou do postsovětského i evropského trhu K vyřešení poznámky pod čarou[1] , Ukrajina také za posledních 30 let zažila řadu ekonomických krizí, sociálních otřesů a válek.

Během své historie byla Ukrajina součástí několika různých států, království a říší, jako je Polsko-litevské království, Ruská říše, Habsburská říše a Sovětský svaz. Od své nezávislosti v roce 1991 je Ukrajina rozpolcena mezi Ruskem a západními institucemi, ke

kterým chce vstoupit, jako jsou EU a NATO. Všechna tato různá souhvězdí utvářela migrační toky na území dnešní Ukrajiny, přes něj az něj.

Ukrajina – země s vysokou emigrací

Území současné Ukrajiny se vyznačuje výraznou emigrací. Populace země se zmenšila z téměř 52 milionů v roce 1991 na přibližně 42 milionů v roce 2020, což je téměř 20procentní pokles. Je to způsobeno kombinací vysoké míry emigrace spojené s vysokou úmrtností a nízkou porodností [K vyřešení poznámky pod čarou\[2\]](#) . Některé zdroje naznačují, že by mohla existovat ukrajinská diaspora čítající až 20 milionů lidí, kteří opustili území současné Ukrajiny před nezávislostí v roce 1991. [K vyřešení poznámky pod čarou\[3\]](#) . Po získání nezávislosti dalších čtyři až sedm milionů emigrantů (odhady se liší podle definice, zdroje a roku) opustilo Ukrajinu před válkou ve východní části země, která začala v roce 2014.

V celosvětovém srovnání patří Ukrajina mezi deset zemí s nejvyšší mírou emigrace [K vyřešení poznámky pod čarou\[4\]](#) . Země však v posledních desetiletích také přitahovala přistěhovalce, i když imigrace nikdy nedosáhla úrovně, která by mohla převážit pokles populace související s emigrací a nízkou porodností.

Nedávná ruská invaze, která začala 24. února 2022, měla za následek obrovské vysídlení. Zhruba čtyři měsíce po začátku války bylo již asi dvanáct milionů vysídlených Ukrajinců; to zahrnuje přibližně 2,6 milionu, kteří uprchli do sousedních zemí, a zhruba sedm milionů vnitřně vysídlených osob [K vyřešení poznámky pod čarou\[5\]](#).

Emigrace až do počátku dvacátého století

[První desítka zemí s nejvyšším počtem ukrajinských migrantů, 1990.](#)

[LiPDFstažení\(27,9 kB\)](#)

Pochopení dnešních složitých a mnohostranných migračních procesů na Ukrajině vyžaduje historickou perspektivu. Stipendium rozlišuje čtyři fáze ukrajinské emigrace. První významná fáze emigrace, konec 19. – začátek 20. století, zahrnovala především venkovské obyvatelstvo. Ze západní Ukrajiny, tehdejší části Rakouska-Uherska známé jako Halič, odešlo asi půl milionu lidí (nebo kolem deseti procent populace) do USA, Kanady, Argentiny a Brazílie. Z východní Ukrajiny, tehdy součásti Ruské říše, se lidé spíše stěhovali na východ: na Sibiř, Altaj nebo Dálný východ. Stručně řečeno, během 20 let před první světovou válkou migrovaly do Asie asi dva miliony Ukrajinců K vyřešení poznámky pod čarou[6].

První desítka zemí s nejvyšším počtem ukrajinských migrantů, 2020

LiPDFstažení(27,7 kB)

Druhá fáze zahrnovala rané sovětské časy 20. a 30. let 20. století. Nejméně jeden milion Ukrajinců, mnoho vyvlastněných rolníků, bylo násilně vnitřně vysídleno do jiných oblastí SSSR. Konkrétně ve 30. letech 20. století také velké množství lidí uniklo kolektivizaci a hladomoru, politicky vyvolanému hladomoru.

Druhá světová válka a její následky vedly ke třetí fázi emigrace. Směrem na západ to bylo téměř výhradně politické. Nacionálně socialistický režim silně spoléhal na zahraniční práci a vytvořil jeden z největších systémů nucené práce v historii. Do Německé říše byli také ze Sovětského svazu (a tedy i z území dnešní Ukrajiny) deportováni lidé a nuceni k práci. Do konce roku 1944 tam bylo asi šest milionů civilních nuceně pracujících, včetně asi 2,8 milionu ze Sovětského svazu. Většina z nich se po válce vrátila dobrovolně domů nebo byla násilně repatriována. Našli se však i lidé, kteří se odmítli vrátit do SSSR ze strachu z perzekuce. Mezi nimi byli Ukrajinci, z nichž asi 85 000 bylo později přesídleno do USA K vyřešení poznámky pod čarou[7].

Na východ se emigrace skládala z nucené evakuace, deportací odpůrců sovětského režimu a takzvaného „nespolehlivého“ obyvatelstva z území anektovaného SSSR, které bylo kdysi polské a dnes tvoří součást západní Ukrajiny: Od roku 1939 do roku 1941 1,2 milionu lidí byli deportováni ze západní Ukrajiny na sovětský východ, včetně 400 000 Ukrajinců K vyřešení poznámky pod čarou[8] . Kromě toho došlo k organizovanému přesunu pracovních sil na Sibiř a ruský Dálný východ.

Emigrace do zemí mimo SSSR byla pod sovětskou vládou a restrikcemi značně omezena, kde se od 70. let 20. století pouze poněkud zmírnila, což poskytovalo zejména možnosti emigrace pro etnické menšiny, jako jsou Němci a Židé, kteří měli příbuzné v nesovětských zemích.

Emigrační trendy od roku 1991

Čtvrtá fáze emigrace je spojena s ukrajinskou nezávislostí v roce 1991. V reakci na ekonomické strádání a politickou frustraci od té doby velké množství Ukrajinců odešlo. Odborníci se odvolávají na více než šest milionů lidí, kteří po roce 2001 opustili Ukrajinu a už se nevrátili K vyřešení poznámky pod čarou[9] . Podle ukrajinské státní statistické služby jen v letech 2015 až 2017 trvale opustilo zemi 1,3 milionu ukrajinských migrujících pracovníků. K vyřešení poznámky pod čarou[10] , několik milionů dalších dočasně pracuje v zahraničí K vyřešení poznámky pod čarou[11].

V průběhu času se migrační destinace Ukrajinců výrazně změnily (viz obrázek 1). V prvních letech nezávislosti žilo téměř 85 procent ukrajinských migrantů v jiných zemích bývalého SSSR (z toho přes tři miliony, 65 procent, v Rusku). Poté si emigranti stále více vybírali jiné destinace a počet ukrajinských migrantů v zemích bývalého SSSR se snížil ze 4,6 v roce 1991 na 4,1 milionu v roce 2017. Místo toho se zvýšil počet ukrajinských migrantů v USA, Kanadě, západní a střední Evropě a Austrálii. z 0,7 v roce 1991 na nejméně 2,5 milionu v roce 2017 a jejich podíl na celkovém počtu Ukrajinců, kteří se

vystěhovali do zahraničí, se zvýšil z 13 procent na 38 procent K vyřešení poznámky pod čarou[12] . Podle statistik Organizace spojených národů žilo v roce 2020 v zahraničí celkem 6,1 milionu ukrajinských migrantů, což z Ukrajiny činí osmou nejvýznamnější zemi původu na světě a s ohledem na HDP jednoho z největších příjemců remitencí migrantů v Evropě (deset procent) K vyřešení poznámky pod čarou[13].

Emigrace po ruské agresi v roce 2014

Ruská vojenská agrese proti Ukrajině od roku 2014 podnítila novou vlnu emigrace – počet Ukrajinců žijících v Rusku se zvýšil ze tří na 3,3 milionu lidí K vyřešení poznámky pod čarou[14] . Kolik z nich uprchlo v přímé reakci na boje a okupaci na Ukrajině a kolik z nich je pravděpodobněji jako pracovní migranti, je sporné. Došlo také ke značnému přílivu Ukrajinců do zemí EU, který je usnadněn bezvízovým stykem zavedeným v roce 2017. V roce 2020 získalo 601 200 Ukrajinců první povolení k pobytu v EU, což z nich činí největší jednotlivou národní skupinu (viz obrázek 2). . Ukrajinská migrace do EU byla proto také největší ze všech migračních pohybů po SSSR do EU v roce 2020 K vyřešení poznámky pod čarou[15] . Od roku 2017 se Polsko díky geografické blízkosti, rozsáhlým migračním sítím a liberálním předpisům o povolení k pobytu a pracovním povolením stalo hlavní cílovou zemí v rámci EU a v roce 2019 hostilo více než 1,3 milionu Ukrajinců, uvádí Polský statistický úřad. K vyřešení poznámky pod čarou[16].

První povolení k pobytu vydaná Ukrajincům v EU, 2010–2020.

LiPDFstažení(25,5 kB)

Asi 80 procent nebo 488 900 z těchto prvních povolení k pobytu vydaných ukrajinským občanům v EU v roce 2020 bylo vydáno polskými úřady. K vyřešení poznámky pod čarou[17] , následuje Česká republika (29 207) a Maďarsko (20 744). Ukrajinci vstupovali do EU především za prací K vyřešení poznámky pod čarou[18] . Mezi lety 2009 a 2017 se také počet Ukrajinců studujících v zahraničí

zvýšil o 186 procent a dosáhl 77 424 studentů ve 34 zemích K vyřešení poznámky pod čarou[19] . Emigrace dělníků, odborníků a mládeže je pro Ukrajinu velkou demografickou a ekonomickou výzvou.

Navzdory válce na východní Ukrajině, která začala v roce 2014, požádalo o azyl v EU relativně málo Ukrajinců (34 400 v letech 2014/15). K vyřešení poznámky pod čarou[20] . Většina vysídlených Ukrajinců zůstala uvnitř hranic země. Nedávná ruská invaze na Ukrajinu však spustila rozsáhlé přeshraniční vysídlení. Polsko a další evropské země s velkými předinvazními ukrajinskými diasporami se staly hlavními cíli ukrajinských uprchlíků, zejména díky existujícím migračním sítím. K 16. červnu 2022 bylo jen v sousedních zemích, především v Ruské federaci (1,2 milionu) a Polsku (1,2 milionu), registrováno jako uprchlíci asi 2,7 milionu lidí z Ukrajiny. Dalších 2,3 milionu uprchlíků z Ukrajiny bylo registrováno v jiných evropských zemích, zejména v Německu (780 000), České republice (374 000) a Itálii (130 000). K vyřešení poznámky pod čarou[21].

Migrace a vysídlení v rámci Ukrajiny

V roce 2014 Rusko v reakci na prodemokratické a proevropské protesty na Ukrajině a na sblížování země se Západem vojensky intervenovalo na podporu separatistů na východní Ukrajině, v Luhansku a Doněcku a anektovalo Krym. Následovaly tvrdé boje, které v nějaké podobě pokračovaly až do ruské invaze v roce 2022 K vyřešení poznámky pod čarou[22].

Kvůli násilí na východní Ukrajině bylo do listopadu 2015 vnitřně vysídleno asi 1,6 milionu lidí K vyřešení poznámky pod čarou[23] , z nichž se později desetitisíce vrátili do svých obvyklých bydlišť. Podle ministerstva sociální politiky Ukrajiny bylo v dubnu 2020 asi 1,45 milionu vnitřně vysídlených osob K vyřešení poznámky pod čarou[24] . Mezi těmito vnitřně přesídlenými osobami bylo 50 000 z Krymu. Krym měl před anexí Ruskem v roce 2014 celkem dva miliony obyvatel, z nichž 65 procent byli etničtí Rusové. Vnitřní

vysídlení eskalovalo od začátku ruské invaze v únoru 2022. Na konci května 2022 bylo na Ukrajině 7,1 milionu vnitřně vysídlených osob K vyřešení poznámky pod čarou[25] , což možná dělá z Ukrajiny zemi s největším počtem vnitřně vysídlených osob na světě K vyřešení poznámky pod čarou[26].

Imigrace na Ukrajině před ruskou invazí

Imigraci na Ukrajinu během sovětské éry řídili především migranti z jiných sovětských republik, zatímco imigrace ze zemí mimo SSSR byla silně omezena například na studenty ze „spřátelených“ zemí, tedy z jiných socialistických zemí. Sovětské úřady prováděly politiku rusifikace, která zesílila ruskou imigraci na území dnešní Ukrajiny, která byla hlavním imigračním trendem již v předsovětských dobách, protože východní část Ukrajiny patřila k Ruské říši. V roce 1989 tvořili 22 procent obyvatel Ukrajiny etničtí Rusové K vyřešení poznámky pod čarou[27] . Po osamostatnění Ukrajiny v roce 1991 tento podíl klesl na zhruba 17 procent K vyřešení poznámky pod čarou[28].

Imigrační toky byly v prvních letech nezávislosti poháněny návratem etnických Ukrajinců a Tatarů z jiných bývalých sovětských republik, jako je Kazachstán a Uzbekistán. Ukrajina také hostila uprchlíky, kteří unikli etnickým konfliktům a politickému útlaku v bývalých sovětských republikách, především Čečence, ale také některé Uzbeky a Moldavany. V pozdějších letech stále častěji přicházeli migranti a uprchlíci z oblastí mimo bývalý sovětský prostor, např. z Afghánistánu. Ukrajina je také důležitou tranzitní zemí pro migraci z východu na západ, například pro migranty a žadatele o azyl, kteří se snaží dostat do EU přes ukrajinské hranice se Slovenskem, Maďarskem nebo Polskem. K vyřešení poznámky pod čarou[29].

Celkem mělo v roce 2019 povolení k pobytu na Ukrajině téměř 400 000 cizinců. Navíc v zemi pobýval neznámý počet imigrantů nepravidelně K vyřešení poznámky pod čarou[30] . Mezi registrovanými cizinci bylo asi 80 000 zahraničních studentů (mezi

největšími skupinami byli Indové, Maročané, Nigerijci) K vyřešení poznámky pod čarou[31]. Další skupinou byli pracovní migranti, většinou vysoce kvalifikovaní; 16 000 mělo pracovní povolení, největší skupinu tvořili turečtí státní příslušníci. Mezi těmito pracovními migranty bylo mnoho občanů ze západních zemí, jako jsou státy EU, USA a Kanada, kteří přišli na Ukrajinu mimo jiné jako obchodní zástupci, humanitární pracovníci, zaměstnanci velvyslanectví a učitelé jazyků. Nakonec zde byli také obchodníci a obchodníci z jiných částí světa, Číny, Vietnamu, Nigérie a dalších. Kromě toho zde bylo několik deseti tisíc cizinců narozených, ale naturalizovaných uprchlíků a přistěhovalců, například z Afghánistánu, Ruska (Čečenska) a různých afrických zemí. Z těchto pěti milionů mezinárodních migrantů spočítaných na Ukrajině Organizací spojených národů v roce 2020 asi 3,3 milionu pocházelo z Ruské federace, dále 250 000 z Běloruska a 226, K vyřešení poznámky pod čarou[32]. Od začátku ruské invaze ze země uprchlo mnoho přistěhovalců. Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) odhaduje, že jen Ukrajinu opustilo více než 252 000 státních příslušníků třetích zemí (k 26. květnu 2022) K vyřešení poznámky pod čarou[33].

Budoucnost imigrace na Ukrajinu a emigrace z Ukrajiny je nejistá – stejně jako budoucnost země samotné. Jestli a kdy se Ukrajinci a imigranti, kteří uprchli ze země nebo jsou vnitřně vysídleni, vrátí do svých obvyklých míst pobytu na Ukrajině, velmi závisí na dalším průběhu a výsledku války.